

ZPRÁVA O ČINNOSTI ČESKOSLOVENSKÉ BIOLOGICKÉ SPOLEČNOSTI V ROCE 2005

V roce 2005 pracovala Čs. biologická společnost jednak v územně členěných pobočkách a jednak v odborně členěných sekcích bez lokálního omezení. Jednotlivé pobočky pracují celkem v 5 regionech České republiky - v Praze, Brně, Hradci Králové, Olomouci, Ostravě. Na Slovensku působí Slovenská biologická společnost v Bratislavě s pobočkou v Košicích.

Struktura Čs. biologické společnosti v uplynulém období

Odborné sekce Čs. biologické společnosti pracují v 9 odborných oblastech. Jsou to Cytogenetická sekce, Sekce evoluční biologie, Česká a Slovenská společnost pro mutagenézi zevním prostředím, Pedagogická sekce, Sekce pro biologii nízkých teplot, Česká společnost pro ultrazvuk, Sekce reprodukční biologie, Společnost pro buněčnou biologii a Sekce biofyzikální.

Pobočky i sekce společnosti vytvářejí své vlastní odborné programy.

Činnost koordinoval Hlavní výbor ve složení: předseda prof. MUDr. Oldřich Nečas, DrSc., I. místopředseda prof. MUDr. Fedor Čiampor, DrSc., II. místopředseda doc. RNDr. Jiří Kunert, DrSc., vědecký tajemník prof. MUDr. Roman Janisch, DrSc., hospodář doc. RNDr. Josef Reischig, CSc., členové doc. RNDr. Josef Berger, CSc., prof. MUDr. et RNDr. Svatopluk Čech, DrSc., prof. RNDr. Milan Hejtmánek, DrSc., prof. Ing. Kyra Michalová, DrSc., prof. RNDr. Ivan Raška, DrSc., prof. MUDr. Augustin Svoboda, CSc., revizoři prof. MUDr. et RNDr. Miroslav Červinka, CSc., prof. RNDr. Vojtěch Mornstein, CSc.

V uplynulém roce se Hlavní výbor se sešel 26. ledna a 24. října a předsednictvo Hlavního výboru se sešlo několikrát podle aktuální potřeby.

Čs. Biologická společnost má webovou stránku: <http://www.med.muni.cz/toCP852.en/biolspol/>, kde jsou průběžně zveřejňovány informace o aktivitách Společnosti.

Vědecká aktivita a přehled uskutečněných akcí v roce 2005

1. Hlavní akcí v uplynulém roce byly **XVIII. Biologické dny spojené s mezinárodní konferencí CELLS VI** v Českých Budějovicích 24. – 26. 10. 2005, pořádanou Společností buněčné biologie a hlavním výborem Čs. Biologické společnosti na půdě Jihočeské univerzity. Obě akce se nebyly v programu časově odděleny a neprobíhaly v sekcích, takže účastníci měli možnost vyslechnout všechna sdělení.

XVIII. Biologické dny nebyly monotematicky zaměřené, ale v celkem 11 plenárních příspěvcích poskytly posluchačům příležitost získat přehled o stavu poznání ve vybraných atraktivních biologických oborech a o postupu v jejich výzkumu ve světě i u nás. Sedm plenárních řečníků hovořilo o systémovém pohledu na živé soustavy (prof. Nečas), chronobiologii (prof. Illnerová), praktickém uplatnění kmenových buněk (prof. Syková), bioonkologii (prof. Žaloudík), o pokrocích v poznávání konformací bílkovinných molekul (prof. Sklenář), virologii (RNDr. Závada) a ekologii (prof. Marek). Další 4 plenární přednášky reprezentovaly pobočku v Hradci Králové (prof. Červinka: Zobrazení a dlouhodobé pozorování živých buněk) a odborné sekce společnosti (prof. Michalová: Nové trendy v konveční cytogenetice, Ing. Topinka: Nové přístupy v mutagenézi v ČR, Prof. Brabec: Mechanismus protinádorové aktivity komplexů kovů). Kromě toho bylo součástí konference 18 krátkých sdělení a 58 posterových sdělení, ve kterých byly prezentovány nové experimentální výsledky členů společnosti.

V části mezinárodní konference Cells VI odeznělo v angličtině 15 plenárních přednášek autorů z 11 zemí světa.

Abstrakta v angličtině byla publikována v Journal of Applied Biomedicine Vol. 3, Suppl. 1. Celkem bylo na tomto společném sympoziu prezentováno přes 100 příspěvků a zúčastnilo se ho přes 150 pracovníků.

2. V roce 2005 pořádala Společnosti buněčné biologie již tradiční **XIII. Cytoskeletální klub**, tentokrát v Novém Městě na Moravě, ve dnech 27. – 29. dubna 2005. Spolupořadatelem této konference bylo Oddělení biologie cytoskeletu ÚMG AV ČR. Konference se zúčastnilo 48 odborných pracovníků včetně 3 zahraničních, kteří prezentovali 26 přednášek. V průběhu konference se uskutečnila schůze výboru Společnosti buněčné biologie. Hlavními body jednání byla příprava akcí Společnosti buněčné biologie na rok 2005 a 2006 a volby výboru Společnosti buněčné biologie.

3. **38. výroční konference Cytogenetické sekce** se konala 8. – 9.9. 2005 v Brně, kde bylo předneseno 29 příspěvků za účasti 110 pracovníků.

4. Cytogenetická sekce se rovněž účastnila na organizaci **37. výroční konference European Society of Human Genetics** ve dnech 7. – 10. 5. 2005 v Praze. Této konference se zúčastnil aktivně velký počet českých genetiků a cytogenetiků s přednáškami nebo postery.

5. Česká a Slovenská Společnosti pro mutagenезu zevním prostředím uspořádala společně se Sekcí pracovníků s tkáňovými kulturami při Onkologické společnosti SLS 4. mezinárodní konferenci: **„Jesenné pracovní dny: „Genetická toxikologie a prevence rakoviny“** 24. – 26. 10. 2005 v Bratislavě. Součástí konference byl Cytogenetický workshop. Konference se účastnilo více než 42 účastníků z České a Slovenské republiky. Z konference byl vydán sborník s ISBN 80-969398-0-7. Na konferenci navazovalo satelitní symposium „Protection of genotoxic effects of carcinogens by micronutrients“ (27.-28.10.2005). Obě shora uvedené akce mají velký význam nejen z hlediska výměny informací mezi jednotlivými odbornými pracovníky, ale i z výchovného hlediska pro mladé, začínající pracovníky.

6. **35. Výroční konference Evropské společnosti pro mutagenезu (EEMS)** se konala 3.-7. 7. 2005 na Kosu v Řecku za aktivní účasti členů Společnosti pro mutagenезu zevním prostředím. Přes 300 účastníků diskutovalo o aktuálních tématech genetické toxikologie, mutagenезe a hraničních oborů: DNA poškození a repair, kontrola buněčného cyklu, stabilita genomu, toxikogenomika, přírodní mutageny a karcinogeny, oxidativní poškození DNA, odhad rizika atd.

7. **28. Pracovní dny České a Slovenské Společnosti pro mutagenезu zevním prostředím** se konaly ve dnech 11. – 13. 5. 2005 ve spolupráci Národní referenční laboratoří pro genetickou toxikologii Státního zdravotního ústavu v Praze a katedry vyšetřovacích metod Zdravotně sociální fakulty Ostravské univerzity. Bylo zde prezentováno 11 vyžádaných přednášek a předneseno 16 odborných sdělení, včetně prezentace posterů. Akce se zúčastnilo 60 pracovníků a byla certifikována ČLK, abstrakty byly publikovány ve Sborníku ISBN 80-7013-421-6.

8. **II. Brněnský sonografický den** uspořádala Česká společnost pro ultrazvuk 25. 11. 2005 v Brně ve spolupráci s Oddělením ultrazvukové diagnostiky, Kliniky zobrazovacích metod, Fakultní nemocnice U sv. Anny. Zúčastnilo se 40 pracovníků.

9. Česká společnost pro ultrazvuk se rovněž podílela na organizaci **XXVIII. Dnů lékařské biofyziky** ve Valticích 25. – 27. 5. 2005, kde bylo jejími členy předneseno 5 přednášek.

10. V rámci výše uvedených XXVIII. Dnů lékařské biofyziky Česká společnost pro ultrazvuk uspořádala **Workshop „Technické a bezpečnostní aspekty ultrazvukové diagnostiky“**, kde bylo předneseno 6 vybraných přednášek.

11. Pobočka v Hradci Králové uspořádala **9 odborných seminářů** společně s Fyziologickou společností JEP a 2 odborné přednášky s průměrnou účastí 20 posluchačů. Pozvánky na přednášky dostávají všichni členové hradecké pobočky Čs. biol. spol. a jsou zveřejňovány na Internetovské domácí stránce fakulty.

12. Pobočka v Olomouci uspořádala **dvě odborné přednášky**. Proběhla první schůze s přednáškou Prof. Smetany z Prahy (Nukleoly jako markery různých stavů buňky), za účasti 31 posluchačů. Na druhé schůzi přednášel Prof. Masashi Yamaguchi, Ph.D.: Quantitative three-dimensional structural analysis of yeast cells by freeze-substitution and serial ultraathin sectioning za účasti 11 posluchačů.

13. Pobočka v Brně pokračovala v organizacích **vědeckých schůzí**, kterých uspořádala celkem **13**. Bylo na nich prezentováno 44 odborných sdělení s průměrnou účastí 32 posluchačů.

Na 4 schůzích přednášeli zahraniční odborníci: W. Siegmund z Institut Pharmakologie, Abteilung für Klinische Pharmakologie, Medizinische Fakultät, Ernst Moritz Arndt Universität Greifswald, BRD, Susan Amin z Department of Craniofacial Development, Guy's Hospital, London, UK, M. Yamaguchi z Research Center for Pathogenic Fungi and Microbial Toxicoses, Chiba University, Chiba, Japan a G. M. Weinstock z Human Genome Sequencing Center, Baylor College of Medicine, Houston, USA. Na 1 schůzi byla proslovena habilitační přednáška (MUDr. M. Sedláčková, CSc. z Ústavu histologie a embryologie LF MU v Brně), 2 schůze byly věnovány životním jubileím pracovníků Lékařské fakulty v Brně – prof. MUDr. A. Svoboda, CSc. a prof. MUDr. A. Šulcová, CSc. a byla uspořádána ve spolupráci s Ústavem anatomie, histologie a embryologie Fakulty veterinárního lékařství Veterinární a farmaceutické univerzity v Brně vzpomínková schůze ke 110. výročí narození prof. MVDr. Jana Koldy, zakladatele československé veterinární morfologie. Na 4 schůzích se představila některá brněnská pracoviště a laboratoře: Kardiofyziologická laboratoř LF MU v Brně, Mikrobiologický ústav Lékařské fakulty MU a FN u sv. Anny v Brně, Oddělení preventivní a sociální pediatrie Ústavu sociálního lékařství a veřejného zdravotnictví LF MU v Brně a Výzkumné centrum RECETOX Přírodovědecké fakulty MU v Brně. Stejně jako v předchozích letech pobočka rozvíjela spolupráci s jinými odbornými společnostmi: (Česká anatomická společnost) a s akademickými ústavu nebo vysokoškolskými ústavu (celkem 5).

Ostatní činnost

V některých pobočkách a sekcích proběhly volby výborů a složení výborů je v současné době následující:

Pobočka v Brně

Předseda prof. MUDr. et RNDr. S. Čech, DrSc., místopředseda doc. MUDr. M. Gabriel, CSc., věd. tajemník prof. RNDr. J. Doškař, CSc., členové prof. RNDr. L. Havel, CSc., doc. MVDr. I. Míšek, CSc., prof. MVDr. F. Tichý, CSc., RNDr. M. Vojtíšková, CSc.

K propagaci a popularizaci akcí pobočky byly využívány internetové stránky Čs. biologické společnosti a rozesílání pozvánek na akce pobočky členům HV i výboru pobočky a jejich zveřejňování na serverech VŠ, na nichž dotyční pracovníci působí.

Pobočka v Hradci Králové

Předseda prof. MUDr. V. Půža, DrSc., místopředseda prof. MUDr. et RNDr. M. Červinka, CSc. V uplynulém roce pobočka ztratila dva své významné aktivní členy, zemřeli prof. Vladimír Srb a doc. Miroslav Hroch. Pobočka uspořádala 2 přednášky a 9 seminářů společně s Fyziologickou společností JEP s průměrnou účastí 25 posluchačů.

Pobočka v Olomouci

V současné době je předsedou pobočky prof. MUDr. Jaroslav Veselý, CSc., místopředsedou prof. RNDr. Karel Lenhart, DrSc. a vědecký tajemník doc. RNDr. Jiří Kunert, DrSc.

Česká a slovenská společnost pro mutagenezu zevním prostředím

Byl zvolen nový výbor sekce, předseda Ing. Jan Topinka, DrSc., místopředsedkyně MUDr. H. Lehocká, členové MUDr. P. Rössner, CSc., prof. MUDr. M. Černá, DrSc. prof. RNDr. L. Dobiáš, CSc., prof. MVDr. J. Rubeš, CSc., prof. RNDr. E. Miadoková, DrSc., RNDr. Mária Mikulášová, CSc., RNDr. Mária Dužinská, CSc., RNDr. Dagmar Gajdošová, CSc., RNDr. Alena Tabelová, CSc., - zástupce Společnosti v EEMS.

V průběhu roku 2005 byla otevřena webová stránka společnosti <http://www.med.muni.cz/toCP852.en/biolspol/> , kde jsou průběžně zveřejňovány informace o aktivitách Společnosti.

Česká společnost pro ultrazvuk

Předseda doc. MUDr. F. Zátura, CSc., místopředseda prim. MUDr. E. Kotulánová, věd. tajemník Ing. L. Doležal CSc., hospodář prof. RNDr. V. Mornstein, CSc., členové doc. MUDr. P. Calda, CSc., doc. Ing. J. Rozman, CSc., čestný člen výboru: prof. MUDr. I. Hrazdira, DrSc.

Společnost udržuje kontakt s Evropskou federací společností pro ultrazvuk v medicíně a biologii (EFSUMB). Předseda společnosti zastupovat české monografisty na zasedání výboru EFSUMB, kde byly projednány velmi důležité materiály, zejména zaměřené na sjednocení kvality výuky ultrasonografie v České republice.

Členové společnosti se stali členem mezinárodního řešitelského týmu studie, která hodnotí význam color harmonic imaging při vyšetřování ledviny.

Členové se dále účastnili pilotního kurzu abdominální ultrasonografie v Košicích, kde se setkali předsedové a další experti vybraných evropských ultrasonografických společností.

Cytogenetická sekce

Předsedkyně prof. Ing. Kyra Michalová, DrSc, RNDr. A. Oltová, CSc., RNDr. Z. Zemanová, CSc., doc. RNDr. M. Jarošová, CSc., prof. MVDr. J. Rubeš, CSc., RNDr. P. Balíček, CSc., RNDr. F. Horáček.

Společnost buněčné biologie

Předseda prof. RNDr. I. Raška, DrSc., místopředseda prof. MUDr. A. Svoboda, CSc., vědecký tajemník doc. RNDr. P. Binarová, CSc., členové . Pavel Dráber, CSc., Ing. J. Hašek, CSc., prof. Z. Opatrný, DrSc., prof. MUDr. R. Janisch, DrSc., doc. RNDr. Josef Berger, CSc., prof. MUDr. RNDr. M. Červinka, CSc., prof. MUDr. K. Smetana, DrSc., prof. MUDr. O. Nečas, DrSc., doc. MUDr. V. Viklický, CSc.

Biofyzikální sekce

Předseda doc. RNDr. O. Vrána, CSc., členové prof. RNDr. V. Mornstein, CSc., RNDr. F. Jelen, RNDr. C. Hofr.

Ediční činnost

Byla vydána 2 čísla Zpravodaje Čs. biologické společnosti.

Po celý rok pracovala redakční rada Zpravodaje ve složení: předseda prof. MUDr. R. Janisch, DrSc., technický redaktor prof. RNDr. V. Mornstein, CSc., členové doc. RNDr. J. Berger, CSc., prof. MUDr. et RNDr. M. Červinka, CSc., prof. RNDr. M. Hejtmánek, DrSc., doc. RNDr. J. Reischig, CSc. a MUDr. I. Slaninová, Ph.D.

Informace o činnosti společnosti, zprávy, zápisy ze schůzí a plné texty Zpravodajů jsou vystaveny na stránce Čs. biologické společnosti na adrese: <http://www.med.muni.cz/biolspol/>.

Plán akcí pro r. 2006

Konference Cytoskeletální klubu

Duben 2006, Nové Město na Moravě, Společnost pro buněčnou biologii

Seminář „Determinace lidské společnosti: nakolik je biologická a nakolik sociální

4. 4. 2006, Zasedací místnost Děkanátu LF MU, Komenského nám. 2, Brno 662 43, Hlavní výbor Čs. biologické společnosti

Pracovní dny České a Slovenské společnosti pro mutagenizi zevním prostředím

2.-4. 5. 2006, Přednáškový sál NCO NZO, Vinařská 6, 656 02 Brno, Česká a Slovenská společnost pro mutagenizi zevním prostředím

Functional Organization of the Cell Nucleus

5.-8. května 2006, Praha, EMBO Workshop, spolupořadatelem je Společnost buněčné biologie

From Genes to Molecular Epidemiology

2.-6.6.2006, Praha, 36th Annual Meeting of European Environmental Mutagen Society, Česká a Slovenská společnost pro mutagenizi zevním prostředím

11. ročník Praktické sonografie

červen 2006, Olomouc, Česká společnost pro ultrazvuk v biologii a medicíně

Mezinárodní symposium CYTOKINEMATICS 2006

10.-12. 9. 2006, Hradec Králové, Pobočka v Hradci Králové

39. Výroční zasedání Cytogenetické sekce

14.-15.9.2006 v Českých Budějovicích, Cytogenetická sekce

VI. Hradecký den cytogenetiky a molekulární genetiky

dne 12.4.2006

18. konference Evrop. společnosti pro ultrasonografii

15.-19.9.2006 v Bologni, spoluorganizátorem je Česká společnost pro ultrazvuk v biologii a medicíně

Konference *Genetická toxikológia a prevencia rakoviny*

23.-25.10.2006, Přednáškový sál Ústavu experimentální onkologie Slovenské akademie věd, Vlárská 7, 833 91 Bratislava, Česká a Slovenská společnost pro mutagenézi zevním prostředím

Přednášková odpoledne Pobočky v Brně,

s prezentací přehledových referátů a kratších přednášek nebo dílčích sdělení z různých oblastí biologie. Zpravidla vždy druhá středa v měsíci, Velká posluchárna Kongresového centra MU v Brně, Lékařská fakulta, Komenského nám. 2, Brno

Přednáškové schůze Pobočky v Hradci Králové

semináře a přednášky z oblasti biologie a medicíny, každou první středu v měsíci na společné schůzi pobočky Čs. biologické společnosti a Fyziologické společnosti JEP. Přednášky se konají od 14,00 ve velké posluchárně lékařské fakulty

3 celostátní semináře Pedagogické sekce

Seminář (7.6.2005) G Arabská Praha Dejvice. (internetové kurzy biologie, státní maturity).

Dva semináře - jaro, podzim 2006, Pedagogická sekce

2 čísla Zpravodaje Čs. biologické společnosti

Hlavní výbor

Statistické údaje a závěr

V Čs. biologické společnosti pracovalo 5 poboček, kde jednotliví členové jsou zastoupeni takto: Pobočka v Praze 477, Pobočka v Brně 574, Pobočka v Olomouci 73, Pobočka v Hradci Králové 37, Pobočka v Ostravě 32, slovenských členů je zaregistrováno 294.

Při hlavním výboru pracovalo 9 odborných sekcí: Sekce cytogenetická 172 členů, Sekce evoluční biologie 25 členů, Společnost pro mutagenézu zevním prostředím 84 členů, Pedagogická sekce 54 členů, Sekce pro biologii nízkých teplot 61 členů, Česká společnost pro ultrazvuk 185 členů, Sekce reprodukční biologie 60 členů, Společnost pro buněčnou biologii 112 členů, Biofyzikální sekce 82 členů.

Celkem je v Čs. biologické společnosti registrováno 1242 členů.

V Čs. biologické společnosti bylo v plynulém roce uspořádáno 42 vědeckých akcí s 264 příspěvky a celkovou účastí 1130 vědeckých pracovníků.

Prof. MUDr. Roman Janisch, DrSc.

vědecký tajemník